

İSLÂM'I TÜKETİM NESNESİNE DÖNÜŞTÜRMEK

Gündelik hayatın gailelerine kapanarak günü kurtarmaya çalışan toplulukların, düşünce üretmek gibi bir kaygıları olamaz. Bu tür topluluklar hâkim güçlerin/unsurların istedikleri doğrultuda yönlendirilirler.

Modern zamanlar boyunca, sömürgecilik yoluyla evrenselleştirilen ve tahakküm üreten Avrupa merkezci paradigmalara, ideolojik anlamda dokunulmazlık kazandırdı. Bugünün dünyasında hangi kültür ve gelenekten gelmiş olursa olsunlar bütün toplumlar, bu paradigmalarda doğrultusunda, bu paradigmalara sınırları içerisinde kalarak düşünüyor ya da düşündürtülüyor, tarihsel olaylar/olgular/gelişmeler/güncel olaylar/olgular/gelişmeler, bu paradigmalara mantığı içerisinde yorumlanıyor, değerlendiriliyor. Bu noktadan bakıldığında, "düşünce ve ifade özgürlüğü" gibi, gündemden hiç eksik olmayan, moda kavramların bir propaganda klişesi olduğu açıkça görülebiliyor. Bu klişeler, yalnızca aydınlanma mutlakiyetçiliği tarafından üretilen/meşrulaştırılan/kutsallaştırılan kavramlara, dünya görüşüne göre düşünmeyi ve ifade etmeyi kapsar.

tırılan kavramlara, dünya görüşüne göre düşünmeyi ve ifade etmeyi kapsar.

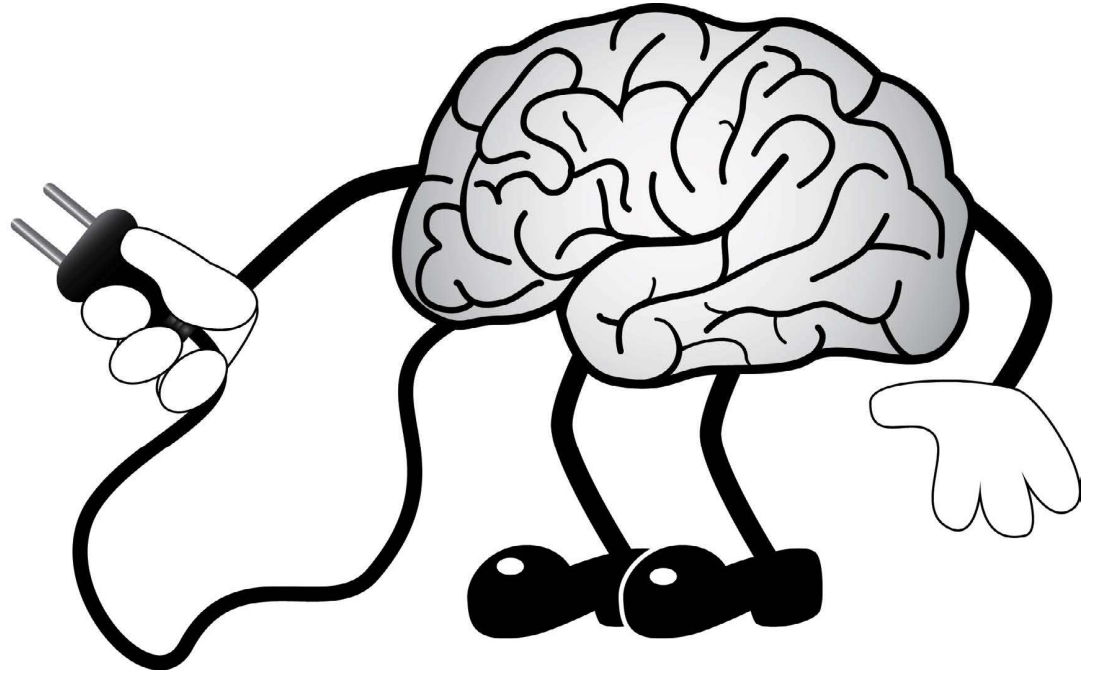
İslâmî anlamda, tevhide dayalı bir perspektif içerisinde, düşünmek, yorum yapmak, sorgulamalar yapmak, eleştiri yapmak bir dünya görüşü, değer sistemi, hayat tarzı, siyaset/ hukuk/ bilgi/ eğitim/ ekonomi sistemi oluşturma özgürlüğü gibi bir özgürlükten söz edilemez. Nitekim bugün, Müslümanlar böyle bir özgürlükten söz etmiyor. Bu tür özgürlüklerden söz edenler, söz etmeye cesaret edenler, modern/seküler kavramlar aracılığıyla çok şiddetli bir biçimde terörize edilerek, itibarsızlaştırılıyor, değersizleştiriliyor. İslâmî siyasal bir sistem halinde toplumlarına kazandırmak isteyen hareketler Ce-

zayir’de, Mısır’da, Afganistan’da, Filistin’de yaşandığı üzere kitlesel katliamlara maruz bırakılıyor. Mısır’da içerisinde yaşadığımız günlerde, tanık olduğumuz üzere, Mısır’ın sistematik bir biçimde marjinalleştirilerek, askeri bir diktatörlüğe dönüştürülmesi de, Müslümanların İslâm’ı bir bütünlük içerisinde talep etme özgürlüklerinin bulunmadığının çok açık bir göstergesidir.

İslâm dünyası toplumlari, açıklanması, gerekçelendirilmesi, tanımlanması, anlamlandırılması, çözümlenmesi kesinlikle mümkün olmayan bir büyük kaos yaşıyor.

tımızda, tercihlerimize yön veren ilkeler/ölçüler, hukukî alanda, eğitim alanında, siyaset alanında, ekonomi alanında İslâmî ilkeler ve ölçüler değil, seküler ilkeler ve ölçülerdir. İslâm dünyasında entelektüel hayat, modernleşmeyi oluşturan, Rönesans/Protestan reformu/bilimsel-endüstriyel devrimler/aydınlanma ve kentleşme süreçleriyle ilgili olarak eleştirel sorgulamalar/çözümler yapabilmemiş değildir.

Müslümanlar olarak, bugün geldiğimiz nokta ancak “Muhafazakâr demokrasi” ya da “Muhafazakâr libe-

Emperyal küresel irade toplumlarımızda istediği anda, siyasal çalkantıları, etnik karşıtıları, karmaşa ve belirsizlikleri, parçalanmaları üretiyor, üretebiliyor. Piyasa imparatorluğu çağında, istenildiğinde, dinde tüketim nesnesine dönüştürülebilir. Bütün bu gelişmeleri basmakalıp genellemelerle açıklamaya çalışıyor ve hep yanılıyor. İslâmî düşünce dünyasının, kültür dünyasının, gücünü, bütünlüklü bir düşünce sisteminden alan analizlere sahip olduğunu iddia edemeyiz. İslâmî ancak tarihsel hatıraları yaşatmak, temsil etmek olarak anladığımız için, yerleşik kabuller karşısında eleştirel bir dikkat oluşturamıyoruz.

Hangi toplumda olursa olsun, modernleşme toplumsallaştıkça, sekülerizm’de o ölçüde toplumsallaşılıyor. Haya-

ralizm” olarak adlandırılabilir. Bu durum, İslâmî bir model üretme ve önerme iradesine sahip olmadığımız için böyledir. Kuşkusuz sözünü ettiğimiz adlandırmalar çok muğlak adlandırmalardır, bu nedenle de bir gerçekliği yansıtmazlar. Sözünü ettiğimiz durumun, kapitalist ortamla/sistemle bütünleşen, muhafazakâr bir burjuvazi oluşturduğunu, din’in ne yazık ki, burada, ekonomik bağlamda bir ilişki sermayesi olarak kullanıldığını kaydetmek gerekir. Muhafazakâr burjuvazi parasal anlamda çok büyük zenginlikler ve görgüsüzlükler sergilerken, kültürel anlamda da çok büyük bir yoksullaşma sergiliyor.

Kapitalist küreselleşmenin neden olduğu belirsizlikler ve boşluklar karşısında dinî tercihler yalnızca bir anlam

DENEME - İSLÂM'I TÜKETİM NESNESİNE DÖNÜŞTÜRMEK

arayışı şeklinde biçimleniyor, bir sistem arayışı şeklinde değil. Hayatın her alanını kapsayabilecek, bütünlüklü bir sistem inşa etme bilincine/yeteneğine/iradesine/arzusuna sahip olmadığımız için, bu gibi konularla asla ilgilenmiyor, İslâmî hizmeti hayır ve hasenat yapmaya, cami inşa etmeye vb. indirgeyebiliyoruz.

Günümüz dünyasında, Müslümanlar olarak, içerisinde yaşadığımız dünya ile iletişim kurma imkânına sahip olmayan paramparça bir dil kullanıyoruz. Bu dil hiçbir soruna çözüm bulamayan, çözüm öneremeyen, yalnızca hamaset/popülizm içeren bir dil'dir. İslâmî çevreler, küresel-seküler saldırılar karşısında çok büyük aymazlıklar içerisinde bulunuyor. Kendi söylemleriyle, kendi etkinlikleriyle büyülenerek, dünyanın kendilerinden ibaret olduğunu inanma noktasına gelen cemaat ya da cemaatler büyük bir körleşme içerisinde bulunuyor. Bu körleşme aynı zamanda büyük bir trajedidir. Her tür bencillik, her tür ırkçılık insanlığın diliyle konuşma bilincini, yeteneğini ve ahlâkını yok ediyor. Her ırkçılık yalnızca bir korku iklimi oluşturuyor. Her ırkçılık her tür insaniliği, her tür ahlâkiliği aşığıyor.

Bizler, Müslümanlar olarak, Müslüman düşünce adamları olarak, edebiyat adamları olarak, yazarlar, entelektüeller olarak etnik merkezli, mezhep merkezli, ülke merkezli bir tasavvur oluşturamayız. İslâmî düşünce/bilinç/eylem dünyasının, kültür ve medeniyet dünyasının, irfan ve bilgelik dünyasının evrenselliğini inşa eden, yazarların/düşünürlerin bilgelerin hangi etnik ya da mezhep aidiyetine sahip olduklarını kesinlikle merak etmemeliyiz. Her etnik önyargı, her mezhepçi önyargı, insanî/ahlâkî/vicdanî yanımızın bir erozyonla, yıkımla karşı karşıya olduğunu gösterir. Bütün önyargılar, derin ayrımcılıklara ve karşıtıklara neden olur. Bütün önyargılar bilincin çöküşüne işaret eder.

Kapsamlı düşünme yeteneğine sahip olmayan, duygusallıklarla hareket eden topluluklar, hiçbir zaman adaletli tavırlar geliştiremez, adil bir duruş sergileyemezler. Hayali umutlarla, romantik duygusallıklarla küresel-seküler gerçeklik karşısında tutunmak mümkün olamaz. İnançlarımızın, düşüncelerimizin, kültürümüzün, dilimizin, bugünün gerçekliğini çözümlenebilecek niteliklere kavuşturulması gerekir. Gündelik hayatın gailelerine kapanarak günü kurtarmaya çalışan toplulukların, düşünce üretmek gibi bir kaygıları olamaz. Bu tür topluluklar hâkim güçlerin/unsurların istedikleri doğrultuda yönlendirilirler. Düşünce üretme yeteneğine ve bilincine sa-

hip olmak, siyasal özne olmakla yakından ilgilidir. Medyatik kültürü ve günceli aşma iradesi gösteremeyenler, bilinç yoksulluğu nedeniyle böyle hareket ederler. İmaj peşinde koşmak, kişisel popülerlik arayışı içerisinde olmak, medyatik kültürün çekiciliğine kapılmak narsistik karakter sorunlarına işaret eder.

İslâmî entelektüel ufku/bilincin/sorumluluğun/idrakin/birikimin/bilgeliğin oluşturduğu büyük geleneğin kaybı sebebiyle, Müslümanlar bugün, yerel kültürler tarafından oluşturulan, yozlaşmış/yoğlaştırılmış küçük geleneklere/folklore kapandılar. Bu durum, hepimizi İslâmî bütüne yabancılaştırdığı için, bugün ortak bir bilince, ortak bir geleceğe, ortak bir tarihe maalesef ihtiyaç duymuyoruz.

Siyasal bilince sahip olmayan toplumlar, bu durumun sonuçlarına da katlanırlar.

İslâm dünyası toplamlarında bugün, İslâm'ı bütünü temsil eden bir dile, bir duyarlığa, bilinç ve iradeye, otorite ve tasavvura sahip değiliz. Bu durum utanç verici bir durumdur. Hepimiz çelişkilerle kuşatılmış bir konum içerisinde yaşıyoruz. Kendi akıllarından, düşüncelerinden ve vicdanlarından vazgeçerek, tek bir akla hipnotize olan toplulukların duygusal beklentiler içerisinde sürüklenmekten başka yapabilecekleri hiçbir şey yoktur. Tek akla hipnotize olan toplulukların hiçbir hayatî/temel sorunla yüzleşebilecekleri düşünülemez.